

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLANDJYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ**TIETEELLISEN
TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE**

Laatimispvm: 16.1.2024

**Euroopan unionin
rahoittama**

NextGenerationEU

Tietosuojaseloste sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittaville käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa sekä käsittelytoimista tehtävän selosteen tiedot. Informointivelvoitteesta säädetään EU:n yleisen tietosuojasetuksen (EU 2016/679) artikloissa 12–14 ja käsittelytoimista tehtävästä selosteesta artiklassa 30.

Tietosuojaselosteessa kuvataan henkilötietojen käsittely ja sillä osoitetaan, että tutkimuksessa noudatetaan tietosuojalainsäädäntöä. Tietosuojaseloste voi toimia myös pohjana tutkittaville annettavan informaation laatimiseen.

1. Tutkimuksen nimi

UTOPIA – onko ilmastoviisas metsätalous utopiaa, jos metsänomistajien tavoitteita ei huomioida?

2. Tutkimuksen rekisterinpitäjä ja yhteystiedot

- Täydentävän rahoituksen sopimustutkimus/hanke.
- Perusrahalta tai henkilökohtaisella apurahalla tehtävä tutkimus
- Opinnäytetyö (kandidaatti- tai pro gradu -tutkielma, väitöskirja)
- Yhteisrekisterinpitäjä

Professori Jari Vauhkonen, Itä-Suomen Yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Luonnontieteiden, metsätieteiden ja tekniikan tiedekunta, Metsätieteiden osasto, p. 050 470 7627, jari.vauhkonen@uef.fi

Professori, Kaisa Miettinen, Jyväskylän Yliopisto, Informaatioteknologian tiedekunta, p. 0503732247, kaisa.miettinen@jyu.fi

3. Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Itä-Suomen yliopisto järjestää metsänomistajien ja metsäalan asiantuntijoiden työpajat sekä tutkii metsänomistajien päätöksentekoon vaikuttavia asioita, metsänomistajien mielipiteitä, motivaatiota ja preferenssejä sekä metsäsuunnittelutilannetta.

Jyväskylän yliopisto puolestaan tutkii päätöksenteon prosesseja ja päätöstukityökalujen soveltuvuutta, sekä pyrkii kehittämään niitä.

4. Tutkimuksen ohjaaja, vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Professori Jari Vauhkonen, Itä-Suomen Yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Luonnontie-teiden, metsätieteiden ja tekniikan tiedekunta, Metsätieteiden osasto, p. 050 470 7627, jari.vauhkonen@uef.fi

Professori, Kaisa Miettinen, Jyväskylän Yliopisto, Informaatioteknologian tiedekunta, p. 0503732247, kaisa.miettinen@jyu.fi

5. Tutkimuksen suorittajat

Tutkimushankkeessa työskentelevillä tutkijoilla ja opinnäytetyöntekijöillä on oikeus käsitellä tutkimusrekisterin tietoja. Haastattelujen ääninauhat voidaan tarvittaessa litteroida ulkopuolisella taholla. Tässä tapauksessa ulkopuolisen käsittelijän kanssa tehdään tietosuojasopimus.

6. Yhteyshenkilö henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa

Professori Jari Vauhkonen, Itä-Suomen Yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Luonnontie-teiden, metsätieteiden ja tekniikan tiedekunta, Metsätieteiden osasto, p. 050 470 7627, jari.vauhkonen@uef.fi

Tutkijatohtori Veera Tahvanainen, Itä-Suomen yliopisto, Luonnontieteiden, metsätieteiden ja tekniikan tiedekunta, Metsätieteiden osasto, p. 050 322 5643, veera.tahvanainen@uef.fi

7. Tutkimuksen luonne

Kertatutkimus

Seurantatutkimus 

8. Tutkimusaineiston säilyttäminen, hävittäminen tai arkistointi

Tutkimusaineiston säilytysaika tutkimustarkoituksessa (käyttötarkoituksen mukainen säilytysaika):

Tutkimuksen kestoajaan lasketaan mukaan aineiston keruu, analysointi, julkaisun kirjoittaminen ja julkaiseminen sekä viiden vuoden validointiaika. Henkilötietoja säilytetään siis 5 vuotta tutkimuksen kestoajan päätyttyä.

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen:

- Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto hävitetään
- Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto arkistoidaan
 - ilman tunnistetietoja
 - tunnistetiedoin

9. Mikä on henkilötietojen käsittelytarkoitus?

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus.

Tämän tieteellisen tutkimuksen tarkoituksena on tutkia metsänomistajien ryhmäpäätöksentekoa ilmastoviisaan metsätalouden tukemisen keinona. Ilmastoviisaus tarkoittaa tehokasta hiilen sidontaa ja varastointia metsiin huomioimalla myös taloudelliset tekijät. Analyyseissä metsämaisema koostuu tyypillisesti eri omistajien tiloista ja tilat koostuvat kuvioista. Tilojen omistajilla taas on eri preferenssit siitä minkälaista metsätaloutta he haluavat harjoittaa. Pyrimme kehittämään päätöksenteon tukea tähän toimintaympäristöön tavoitteena löytää kaikkia tyydyttävä ratkaisu, vaikka tavoitteet olisivatkin ristiriitaiset.

10. Millä perusteella henkilötietoja käsitellään?

Henkilötietojen käsittely edellyttää aina laista löytyvää käsittelyperustetta. Tässä tutkimuksessa käsittelyperuste ⁹ on:

- yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö, tarkemmin:
 - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi
 - tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi
 - yleisen edun mukaisen viranomaistehtävän suorittaminen
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:
- rekisteröidyn suostumus ⁹
- rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen säädökset:

Tutkimuksessa käsitellään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia henkilötietoja tai rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja ⁹. Niiden käsittelylle tarvittava erityisperuste on:

- yleisen edun mukainen arkistointitarkoitus, tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi
- rekisteröidyn nimenomainen suostumus
- tärkeä yleinen etu koskeva syy lainsäädännön nojalla
- kansanterveyteen liittyvä yleinen etu

11. Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää?

Hankkeessa kerätään henkilötietoja haastattelemalla metsänomistajia ja muita toimijoita. Ääninauhatiedostoksi tallennettava haastattelu sekä ryhmäsuunnittelutilanne yhdessä metsäsuunnittelutehtävän kanssa sisältävät seuraavanlaisia tietoja: nimi, ikä, sähköpostiosoite, koulutustausta, työtilanne, arvio ansioista, metsätilaa koskevat tiedot (kuten tilarajat ja metsävaratiedot ja niihin perustuvat laskelmat, metsätilan koko, sijainti, tilan rekisterinumero/tilanumero, omistusaika ja omistusmuoto, olemassa oleva metsäsuunnitelma), metsänomistukseen liittyviä mielipiteitä ja mieltymyksiä sekä yleisiä ajatuksia metsäomistamiseen ja metsiin liittyen. Myös haastateltavan ääni ja yhteystiedot ovat henkilötietoja. Ääninauhoitteet tuhoetaan litteroinnin jälkeen.

Metsäsuunnittelutilanteessa kerätään myös käyttäjäsyytteitä web-työkalusta (mm. metsäsuunnittelussa asetetut tavoitteet). Tutkittavalla ei sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietoja vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

12. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään?

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

- Suoraan tutkimukseen osallistuvilta
 - Haastattelu
 - Videointi
 - Sähköinen kyselylomake (Webropol, Redcap tai vastaava)
 - Postissa lähetettävä kyselylomake
 - Muu tapa, mikä: Metsänhoidon optimointiin kehitetyn web-työkalun käyttäjäsyötteet, ääninauhat haastatteluissa ja ryhmätilanteessa, ja metsänomistajan halutessa olemassa oleva metsäsuunnitelma.
- Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja: Metsätilatiedot avoimista lähteistä (Metsäkeskuksen ylläpitämä avoin metsävaratieto).
- Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja, osallistuminen on vapaaehtoista

13. Tietojen siirto/luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Haastattelujen ääninauhat voidaan tarvittaessa litteroida ulkopuolisella taholla. Tässä tapauksessa ulkopuolisen käsittelijän kanssa tehdään tietosuojasopimus.

14. Tietojen siirto/luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.

15. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei käytetä automatisoitua päätöksentekoa.

16. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tutkimuksen osalta on tehty eettinen ennakoarviointi:

- Kyllä
Puoltavan lausunnon antanut tutkimuseettinen toimikunta:
- Ei

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot on suojattu seuraavasti:

- käyttäjätunnuksella salasanalla käytön rekisteröinnillä kulunvalvonnalla (fyysinen tila)
- muu tapa, mikä:

Pseudonymisointi ja anonymisointi:

Tieteellisessä tutkimuksessa on tarpeellista säilyttää tutkimusaineistot, jotta tutkimustulokset voidaan verifioida ja jo kerätyt tutkimusaineistot voidaan käyttää jatkotutkimukseen ja uusiin tieteellisiin tutkimuksiin. Tutkimusaineistot anonymisoidaan tai pseudonymisoidaan aina, kun se on mahdollista. Tutkimustulokset julkaistaan siinä muodossa, ettei yksittäinen henkilö ole yleisesti tunnistettavissa. Erytystapauksissa esim., kun haastatellaan kuvataiteilijoita heidän teoksistaan, voi olla perusteltua ilmaista tekijät.

Tässä tutkimuksessa:

- Aineisto anonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteelliseen tietoon ei ole eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja)
- Suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisointi)
 - Tunnisteellisuuteen voi palata koodiavaimen avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja
 - Aineisto analysoidaan käyttäen vain epäsuoria tunnistetietoja
- Aineisto sisältää vain epäsuoria tai pseudonyymejä tunnistetietoja
- Aineisto analysoidaan suorin tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

Suojatoimet arkaluonteisten tietojen osalta:

- Tutkimussuunnitelma
- Tutkimuksen vastuuhenkilö, kuka:
- Henkilötietoja käsitellään ja luovutetaan vain tutkimustarkoituksiin ja toimitaan siten, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille
- Tutkimuksen osalta on tehty tietosuojan vaikutustenarviointi

17. Tutkimukseen osallistuvan oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen

Rekisteröidyllä on tietosuojasetuksen mukaan oikeus:

- saada tietoa henkilötietojen käsittelystä, ellei laissa ole erikseen säädettyä poikkeusta
- tarkastaa itseään koskevat tiedot
- oikaista tietojaan
- poistaa tietonsa (ei sovelleta, jos käsittelyperuste on lakisääteinen tai yleisen edun mukainen tehtävä)
- rajoittaa tietojensa käsittelyä
- vastustaa tietojensa käsittelyä, jos käsittelyperuste on yleinen tai oikeutettu etu
- pyytää itse toimittamiensa henkilötietojen siirtämistä järjestelmästä toiseen, jos käsittelyperuste on suostumus
- peruuttaa antamansa suostumus
- henkilötietojen oikaisua/poistoa/käsittelyn rajoitusta koskeva rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi (rekisteröity voi sallia automaattisen päätöksenteon suostumuksellaan)
- tehdä ilmoitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä

Rekisteröity voi käyttää oikeuksiaan ottamalla yhteyttä tutkimuksen yhteyshenkilöön tai tietosuojavastaavaan. Lisätietoja rekisteröidyn oikeuksista antavat tutkimuksen yhteyshenkilö ja/tai tutkimuksen tietosuojavastaava.

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Tutkimukseen osallistuvan oikeuksista poikkeaminen on tarpeen ja perusteltua, jos tutkimuksella on yleisen edun mukaiset tarkoitukset ja tutkimukseen osallistuvan oikeudet todennäköisesti estävät tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti ja tällaiset poikkeukset ovat tarpeen näiden tarkoitusten täyttämiseksi.

- Rekisteröidyn oikeuksista ei poiketa tässä tutkimuksessa

Seuraavista rekisteröidyn EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisista oikeuksista tullaan todennäköisesti poikkeamaan tässä tutkimuksessa:

- Rekisteröidyn oikeus saada tietoa henkilötietojen käsittelystä (informointivelvoitteesta voi poiketa tieteellisessä tutkimuksessa tietosuoja-asetuksen art. 14 kohdan 5b perusteella, jolloin tulee tehdä tietosuojan vaikutustenarviointi sekä saattaa tutkimuksen tiedot julkisesti saataville)
- Rekisteröidyn oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot
- Rekisteröidyn oikeus tietojensa oikaisemiseen
- Rekisteröidyn oikeus käsittelyn rajoittamiseen
- Rekisteröidyn oikeus vastustaa henkilötietojensa käsittelyä

Perustelut rekisteröidyn oikeuksista poikkeamiselle:

Seuraavat suojatoimet on toteutettu tässä tutkimuksessa, jotta tutkimukseen osallistuvan oikeuksista voidaan poiketa:

- Tutkimustiedote on saatettu julkisesti saataville ja tutkimuksesta on tehty tietosuojan vaikutustenarviointi (poikettaessa tutkittavien informoinnista)
- Henkilötietojen käsittely perustuu tutkimussuunnitelmaan
- Tutkimuksella on vastuuhenkilö tai siitä vastaava ryhmä
- Henkilötietoja käytetään ja luovutetaan vain historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka muuta yhteensopivaa tarkoitusta varten sekä muutoinkin toimitaan niin, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille
- Tutkimuksessa käsitellään ns. arkaluonteisia tietoja ja siitä on tehty vaikutustenarviointi, joka on toimitettu tietosuojavaltuutetun toimistoon ennen käsittelyn aloittamista (poikettaessa tarkastus-, oikaisu-, rajoittamis- ja vastustusoikeudesta)